

Marek Mazur

Przedsiębiorczość i gospodarka wspomagana internetem jako czynniki rozwoju regionu

Ekonomiczne Problemy Usług nr 98, 297-308

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Marek Mazur

Uniwersytet Szczeciński

**PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I GOSPODARKA
WSPOMAGANA INTERNETEM
JAKO CZYNNIKI ROZWOJU REGIONU**

Wprowadzenie

Postęp w technologii zapoczątkowany w XX wieku stał się ważnym czynnikiem rozwoju wszystkich sfer działalności społeczeństwa. Jednym z najważniejszych produktów technologicznych stwarzających nowe perspektywy okazał się Internet, który zmniejsza znaczenie czasu i przestrzeni jako czynników charakterystycznych dla różnych procesów i systemów społeczno-ekonomicznych.

W okresie dynamicznych zmian w gospodarce Internet ma także duży wpływ na rozwój społeczności lokalnych i regionów. Nowoczesne rozwiązania z zakresu technologii informacyjnych sprzyjają rozkwitowi przedsiębiorczości. Między technologiami informacyjnymi i przedsiębiorczością powstały i umacniają się ściśle relacje korzystne dla systemów społeczno-gospodarczych.

Celem artykułu jest przedstawienie czynników sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości, w tym internetowej, uwarunkowań wykorzystania Internetu do rozwoju przedsiębiorczości w regionie i społecznościach lokalnych, a ponadto korzyści płynących z zastosowania Internetu w obsłudze klientów różnych instytucji. Uwzględniono aspekty teoretyczne, a zwłaszcza problematykę dotyczącą modeli i metod, w tym także wypracowanych w ramach e-biznesu, ekonomiki informacji, ekonomiki informatyki i ekonomiki przedsiębiorstwa. Przedstawiono również propozycje działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości na skalę regionalną i lokalną.

1. Rola przedsiębiorczości w rozwoju społeczno-gospodarczym

Osiągnięcie sukcesów przez współczesne społeczeństwo zależy od dostosowania się do bardzo dynamicznych i ulegającym ciągłym zmianom warunków charakteryzujących konkurencyjny rynek. Powodzenie w tej sytuacji poszczególnych organizacji, grup organizacji i różnych struktur społecznych w znacznej mierze zależy od przedsiębiorczości.

Przedsiębiorczość jest kategorią wielowymiarową, wyjaśnianą za pomocą różnych zmiennych¹. Głównym czynnikiem sprawczym do podejmowania przedsiębiorczości jest zmiana innowacyjna – tworzenie i wprowadzanie na rynek nowych dóbr i technologii oraz towarzysząca im restrukturyzacja systemów organizacji². Wykorzystanie przedsiębiorczości należy traktować jako szansę na sukces podmiotów społeczno-gospodarczych działających w warunkach silnej konkurencji oraz szybko zmieniających się warunków. Charakterystyczne dla tej sytuacji jest podejmowanie próby wykorzystania innowacyjności.

Innowacyjność powszechnie uważa się za determinantę gospodarczo-społecznego rozwoju przedsiębiorstw i państw³. Podobnie jak konkurencyjność innowacyjność należy do immanentnych atrybutów przedsiębiorstwa i jest sytuowana w grupie cech, które nie wynikają z określonych relacji między przedsiębiorstwem a jego otoczeniem, jest konieczna do prowadzenia działalności, ponieważ warunkuje zdolność do funkcjonowania, przetrwania, rozwoju i odniesienia sukcesu w trudnej, konkurencyjnej rzeczywistości⁴. Przedsiębiorczość, a w szczególności innowacyjność, zaliczane są do zbioru cech decydujących o powodzeniu działających podmiotów, o przetrwaniu i rozwoju, a w przypadku przedsiębiorstw – kształtowaniu ich wartości.

Innowacyjność oraz informacje wraz z technologiami informacyjnymi, oprócz między innymi produktów, jakości, badań i rozwoju, zalicza się do czynników wewnętrznych decydujących o wartości firmy⁵. Różnorodność dostępnych

¹ W. Janasz, *Przedsiębiorczość w świetle uwarunkowań działalności gospodarczej*, w: *Innowacje w rozwoju przedsiębiorczości w procesie transformacji*, Difin, Warszawa 2004, s. 28.

² Tamże, s. 10.

³ K. Bachnik, *Innowacyjność jako jeden z kluczowych elementów polityki Unii Europejskiej*, w: *Innowacyjność w teorii i praktyce*, red. M. Strużycki, SGH, Warszawa 2006, s. 13.

⁴ R. Nowacki, *Zarządzanie – konkurencyjność – innowacje*, w: *Innowacyjność w zarządzaniu a konkurencyjność przedsiębiorstwa*, red. R. Nowacki, Difin, Warszawa 2010, s. 27–28.

⁵ M. Marcinkowska, *Niematerialne źródła wartości przedsiębiorstwa*, w: *Współczesne źródła wartości przedsiębiorstwa*, red. B. Dopiegała-Korona, A. Herman, Difin, Warszawa 2006, s. 205.

środków do osiągnięcia celów przez poszczególne podmioty zwiększa efektywność działania oraz sprzyja lepszemu zaspokajaniu potrzeb indywidualnych i zbiorowych.

Przedsiębiorczość można uznać za cechę wyższych form zorganizowanego działania. W tej sytuacji uzasadnione jest zwrócenie uwagi na aspekty: podmiotowy, działania i atrybutowy. W aspekcie podmiotowym dotyczy określonego typu podmiotów, czyli podejmujących nowe wyzwania w różnych dziedzinach życia społecznego, w tym zwłaszcza w działalności gospodarczej. W aspekcie działania (dynamiki) chodzi o szczególny sposób aktywności, czyli taki, który w realizacji zadań umożliwia wyprzedzanie innych podmiotów, a w działaniach nad schematyzmem górują pomysłowość i niekonwencjonalne podejście.

Atrybutowe znaczenie przedsiębiorczości odnosi się do właściwości, którą można analizować na różne sposoby, jednak chodzi tu o pewien spójny zespół cech, które powodują skuteczniejszą realizację nowatorskich działań. Przedsiębiorczość jest często odnoszona do przedsiębiorstw traktowanych jako główne ogniwa gospodarki, a w tym kontekście również w aspekcie uwarunkowań sprzyjających rozwojowi lub hamujących przedsiębiorczość. Czynniki kształtujące konkurencyjność przedsiębiorstwa można podzielić na podstawie ich kryteriów na:

a) ze względu na charakter rynkowości:

- czynniki o charakterze rynkowym, a wśród nich za podstawowe można uznać: wielkość oferty rynkowej, cenę dóbr, warunki sprzedaży,
- czynniki o charakterze pozarynkowym, wśród których za najważniejszy można uznać postęp techniczny;

b) ze względu na charakter podejmowania decyzji:

- czynniki konkurencyjności o charakterze zewnętrznym, wśród których za podstawowe można uznać normy techniczne, ekologiczne, prawne,
- czynniki konkurencyjności o charakterze wewnętrznym, wśród których za najistotniejsze można uznać charakter własności przedsiębiorstw, system organizacji i zarządzania, marketing, a w szczególności *public relations*, kwalifikacje pracowników, w szczególności kadry produkcyjnej i menedżerskiej przedsiębiorstwa, decyzje produkcyjne, w tym decyzje o wielkości produkcji i zwiększonym z tym poziomem kosztów⁶.

⁶ H.G. Adamkiewicz-Drwiłło, *Uwarunkowania konkurencyjności przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2002, s. 130–131.

Przedsiębiorstwo jako organizacja i instytucja gospodarki dzięki swej aktywności dokonuje innowacji w postaci nowych produktów, technologii, nowych rynków zbytu oraz organizacji produkcji i sprzedaży⁷. Przykład firm pokazuje, jak istotne jest wykorzystanie przedsiębiorczości w bieżącym działaniu i rozwoju podmiotów dostosowujących się do współczesnych warunków działania.

2. Istota przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym

Wspomaganie przedsiębiorczości jest niezbędną determinantą rozwoju w różnych strukturach społeczno-gospodarczych, między innymi struktur o zasięgu krajowym, regionalnym i lokalnym. Dodatkową okolicznością sprzyjającą może być korzystanie z doświadczeń międzynarodowych i wsparcia udzielanego przez organizacje międzynarodowe, co powinno ułatwić wybór najlepszych rozwiązań.

Jest wiele czynników warunkujących przedsiębiorczość we współczesnych organizacjach. Dla społeczności poszczególnych regionów i środowisk lokalnych źródłem poprawy warunków życia w coraz większym stopniu są działania dynamiczne i obliczone na szybkie wykorzystanie szans dzięki własnej inicjatywie, nowatorskiemu nastawieniu, podnoszeniu skuteczności działania, dbaniu o odpowiednie środki finansowe z różnych źródeł. Dla regionów i społeczności lokalnych oznacza to konieczność konkurowania z innymi podmiotami.

Nastawienie na przedsiębiorczość, szukanie nowych szans przez innowacyjne podejście i adaptowanie nowych rozwiązań wspomagających gospodarkę, administrację, kulturę, działalność socjalną i inne sfery życia mieszkańców regionów i społeczności lokalnej są niezbędne do poprawy sytuacji rodzin, przedsiębiorstw i instytucji objętych zasięgiem działania jednostki samorządu terytorialnego. Ogromne znaczenie mają tu uwarunkowania zależne od otoczenia. Z tego należy wysnuć także wniosek, że szanse poszczególnych organizacji i struktur społecznych wymagają badania i kształtowania za pomocą właściwych metod i środków.

Dynamizm w rozwoju przedsiębiorczości jest związany głównie z tymi czynnikami rozwoju społeczno-gospodarczego, które dominują w gospodarce światowej i wyznaczają kierunki rozwoju cywilizacyjnego. Dla współczesnego

⁷ A. Noga, *Teoria przedsiębiorstwa*, PWE, Warszawa 2009, s. 148.

społeczeństwa charakterystyczne jest wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych.

Gospodarka związana z nowoczesnymi technologiami będzie odgrywać w najbliższych latach ogromne znaczenie. Świadczy o tym między innymi przewidywany wzrost nakładów. Według danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny w 2010 roku w Polsce wydatki na technologie informacyjne wyniosły 1,7% PKB, natomiast na technologie telekomunikacyjne – 2,8% PKB. Zakłada się, że w 2015 roku wielkości te powinny się kształtować na poziomie 8,5% PKB⁸. Technologie informacyjne w coraz większym stopniu oddziałują na gospodarkę, administrację i inne sfery, będące przedmiotem zainteresowania społeczności lokalnych w poszczególnych regionach. Małe społeczności mogą się również włączać w dynamicznie rozwijającą się formę, określaną mianem gospodarki elektronicznej.

Gospodarka elektroniczna obejmuje wymianę produktów i usług, transfer funduszy w publicznych i prywatnych sieciach cyfrowych, różnorodne rodzaje interakcji biznesowych, a także pełni takie funkcje, jak marketing, rekrutacja pracowników⁹, badanie otoczenia i pozyskiwanie zasobów wiedzy z zasobów internetowych. Sprzyjającym czynnikiem będzie szybka transmisja danych w Internecie.

3. Przedsiębiorczość elektroniczna w rozwoju regionów i społeczności lokalnych

Wraz z upowszechnieniem Internetu w gospodarce pojawiło się nowe zjawisko, nazywane przedsiębiorczością internetową, którą traktuje się jako odmianę tradycyjnej działalności realizowanej teraz za pomocą nowych narzędzi i modeli biznesowych. W gospodarce elektronicznej nowy porządek gospodarczy, reguły przedsiębiorczości oraz technologie pozostają ze sobą w ścisłych relacjach, wzajemnie się przenikają i warunkują, w tych warunkach kształtują się nowe relacje między organizacją a jej otoczeniem¹⁰.

⁸ www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/POZ_SRK_03042012.xls, dostęp 14.04.2012.

⁹ C.M. Olszak, K. Ziemia, *Modele systemów gospodarki elektronicznej*, w: *Strategie i modele gospodarki cyfrowej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 207, s. 41.

¹⁰ Tamże, s. 42.

W internetowym modelu prowadzenia biznesu w podstawowych relacjach charakterystycznych dla takiej formy gospodarki pojawiają się przedsiębiorstwa (oznaczane symbolem B), klienci (C), pracownicy (E), instytucje samorządowe i państwowe (G), obywatele (A), ale także aplikacje internetowe wynajmowane firmom za pośrednictwem Internetu. Przyjął się pewien schemat skrótów na oznaczanie poszczególnych schematów relacji, na przykład B2B, czyli relacja przedsiębiorstwo–przedsiębiorstwo, B2C, czyli relacje biznes–klient itd.

Oprócz przedsiębiorstw udział w biznesie elektronicznym, w tym internetowym, mają również struktury związane z jednostkami samorządowymi, na szczeblu regionalnym i lokalnym. Relacje gospodarcze są jednym z głównych sposobów realizacji zadań przez te jednostki. Wpisują się w większy zbiór czynników, na które wpływ wywierają programy i przedsięwzięcia z zakresu rozwoju społecznego, w tym także przez ustawową informatyzację instytucji państwowych i samorządowych. Warto zwrócić uwagę na oddziaływanie tych struktur na formy rozwoju przedsiębiorczości przez tworzenie warunków do innowacyjnego podejścia w różnych sferach społecznej aktywności.

4. Czynniki regionalne i lokalne w rozwoju przedsiębiorczości

Wykorzystaniu przedsiębiorczości, także tej wspomaganej informatycznie, sprzyjają różne czynniki. Wpływ na efektywność gospodarowania organizacji mają czynniki wewnętrzne oraz, co należy podkreślić, otoczenie. W gospodarce nasyconej informacją i wiedzą w skali makro i mikro występują szczególne uwarunkowania w działaniu systemów społeczno-gospodarczych. Współczesne organizacje, ale również gospodarstwa domowe, mają kontakt praktycznie z otoczeniem globalnym, w którym przenika się wiele sfer.

Jak zauważa Z. Olesiński, w charakterystyce otoczenia globalnego uwzględnia się następujące sfery: polityczną, ekonomiczną, regulacyjną, demograficzną, społeczno-kulturową, technologiczną, międzynarodową, w której uwzględnia się stosunki między państwami¹¹. Czynniki zewnętrzne, oprócz czynników wewnętrznych, kształtują warunki do rozwoju przedsiębiorczości w strukturach lokalnych, wyznaczają okoliczności, do których muszą się dostosować mieszkańcy i organizacje.

¹¹ Z. Olesiński, *Zarządzanie w regionie, Polska – Europa – świat*, Difin, Warszawa 2005, s. 24–25.

Jak wynika na przykład z badań nad wpływem sektora informacyjnego na wielkość PKB *per capita* i zróżnicowaniem w tym względzie, konieczne jest podejmowanie wielu następujących działań:

- a) dla zwiększenia oddziaływania sektora informacyjnego na PKB sektorom wpływającym na PKB należy zapewnić dostęp do infrastruktury informacyjnej, mass mediów, telekomunikacji i technologii informacyjnej; narzędzia muszą być wykorzystywane efektywnie,
- b) należy uwzględnić rozmiar sektora informacyjnego, mierzony na przykład zatrudnieniem,
- c) należy uwzględnić charakter siły roboczej, stopień analfabetyzmu, liczbę osób uczęszczających do szkół w danym państwie,
- d) na sprawną informatyzację wpływa nie tylko rozmiar sektora informacyjnego, ale i jego produktywność¹².

Determinanty związane z otoczeniem są na tyle istotne dla przedsiębiorczości w strukturach regionalnych i lokalnych, że wymagają wielokierunkowych badań. Lista podjętych problemów jest bardzo długa, obejmuje bowiem między innymi zagadnienia przedsiębiorczości w gospodarce, administracji samorządowej, kulturze, a nawet pomocy społecznej. Instytucje regionalne i lokalne, wykonujące zadania na rzecz społeczeństwa, nie tylko wchodzą w relacje biznesowe z różnymi przedsiębiorstwami, ale również mają wpływ na warunki działania podmiotów. Ponadto instytucje te powinny być nastawione na innowacyjność.

Przedsiębiorczość w gospodarce jest w dużej mierze uzależniona od skuteczności władz danego szczebla, także władz regionalnych, w przygotowywaniu sprzyjających warunków dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), które często decydują o potencjale gospodarczym regionów. Usuwanie barier zakłócających działalność przedsiębiorców wpływa na lepsze wykorzystanie zasobów dostępnych na danym obszarze i poprawia warunki życia społeczeństwa. Dla stabilizacji roli sektora MŚP oraz budowania jego przewagi konkurencyjnej konieczne jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju innowacyjności, wprowadzania zmian w produktach, organizacji oraz rozwiązaniach technologicznych, a do tego nieodzowne jest wsparcie przez władze samorządowe i państwowe¹³.

¹² D.T. Dziuba, *Gospodarki nasycone informacją i wiedzą*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2000, s. 77.

¹³ A. Kamińska, *Regionalne determinanty rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa 2011, s. 114.

We współczesnej gospodarce sposób funkcjonowania podmiotów gospodarczych uwarunkowany jest między innymi przez rynek.

W teorii przedsiębiorstwa słusznie przyjęto, że sam rynek jest dobrem „rzedkim”, przestał też być uważany za bezpłatne miejsce transakcji, a w dodatku się okazało, że do jego prawidłowego funkcjonowania konieczne są liczne instytucje finansowe i kulturowe¹⁴. W ujęciu systemowym otoczenie przedsiębiorstwa określa możliwość realizacji przedsiębiorczości. Ekonomia i dziedziny pokrewne dostarczają miar do oceny i badania kształtowania się efektywności. Przedsiębiorstwo i sposób funkcjonowania o charakterze przedsiębiorczym są tak trwałe, jak długo przedsiębiorstwo-system jest w stanie kształtować korzystne relacje zewnętrzne (z otoczeniem) i wewnętrzne. Otoczenie natomiast może być różnie nastawione do organizacji. Jego główną cechą jest wysoka konkurencyjność. Uwarunkowania lokalne i regionalne mogą mieć duży wpływ na rozwój przedsiębiorczości oraz warunki funkcjonowania przedsiębiorstw i instytucji, a w efekcie na poprawę warunków życia społeczeństwa. System instytucji oddziałujących na regiony i społeczności lokalne dostarcza wielu instrumentów do kształtowania rozwoju społeczno-gospodarczego przez właściwą politykę.

Polityka regionalna to świadoma i celowa działalność podmiotów publicznych kształtujących rozwój społeczno-gospodarczy województw, a jej celem jest wykorzystanie endogenicznych warunków poszczególnych województw oraz przezwyciężenie zagrożeń dla rozwoju. Związana jest z integrowaniem zasobów i zdolnością do pobudzania i wzmacniania czynników wzrostu w układzie terytorialnym oraz korygowania identyfikowanych przestrzennie dysfunkcji, które wynikają z naturalnych (spontanicznych) procesów rozwojowych, w celu regulowania poziomu zróżnicowań regionalnych¹⁵. Oczekiwania wobec polityki regionalnej doskonale oddają założenia przyjęte przez Radę Ministrów RP w *Krajowej strategii rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie* (KSRR). Na uwagę zasługują w niej takie cele, jak kreowanie wzrostu, zwiększanie zatrudnienia i spójności, z uwzględnieniem stymulowania konkurencyjności na skalę regionalną, krajową i międzynarodową, a także wspomaganie rozprzestrzeniania procesów rozwoju z ośrodków najszybciej rozwijających się

¹⁴ T. Gruszecki, *Współczesne teorie przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002, s. 31.

¹⁵ www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_regionalna/strony/glowna.aspx?M=T, dostęp 20.05.2012.

na pozostałe obszary kraju¹⁶. Wspieranie przedsiębiorczości w ramach różnych struktur społecznych wymaga korzystania z uprawnień przypisanych tym strukturom i uwzględnienia ujętych w ich ramach zadań.

Region jako jednostka terytorialnej organizacji umożliwia kształtowanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości na stosunkowo dużym obszarze, większym niż województwo i dla większej liczby ludności. W tym przypadku niezmiernie ważne jest w szczególności:

- a) podejmowanie inicjatyw integracji z innymi, większymi strukturami o podobnym charakterze;
- b) pobudzanie aktywności gospodarczej przez pozyskiwanie inwestorów, inicjowanie i rozbudowę infrastruktury niezbędnej dla nowoczesnych przedsiębiorstw; w warunkach polskich samorządów dotyczy to między innymi sieci drogowej, ale również sieci teleinformatycznych, i to nie tylko w aspekcie technologicznym, ale w warstwie usług i zasobów informacyjnych dostarczanych użytkownikom;
- c) uwzględnianie rozmiaru sektora informacyjnego, mierzonego na przykład liczbą zatrudnionych;
- d) podnoszenie konkurencyjności podmiotów gospodarczych, zwłaszcza z sektora nowoczesnych technologii;
- e) wspieranie inicjatyw związanych z nowoczesnym wykorzystaniem lokalnych zasobów i walorów środowiska, w tym inicjatyw z zakresu internetowej promocji, która może być bardzo skuteczna i relatywnie tania.

Uzupełnieniem polityki na szczeblu regionalnym powinno być zapewnianie odpowiednich warunków w strukturach lokalnych. Klasyczny model rozwoju lokalnego obejmuje:

- tworzenie odpowiednich instytucji,
- rozwój alternatywnych produkcji i usług, podnoszenie kwalifikacji siły roboczej,
- poszukiwanie rynków zbytu,
- transfer i dyfuzje technologii, doskonalenie technologii w istniejących zakładach oraz usprawnianie organizacji gospodarczych,

¹⁶ www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_regionalna/ksrr_2010_2020/Strony/default.aspx, dostęp 20.05.2012.

- materialne, organizacyjne, technologiczne i ekonomiczne wspieranie inicjatyw na rzecz wykorzystania lokalnych zasobów¹⁷.

Bardzo ważną jest identyfikacja obszarów, które są uzależnione od rozwoju przedsiębiorczości i podjęcie następujących przedsięwzięć:

- a) rozwój telekomunikacji;
- b) dbałość o ład przestrzenny, w tym przygotowanie planów zagospodarowania przestrzennego;
- c) wspieranie rozwoju umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych u jak najliczniejszej grupy mieszkańców – od uczniów aż do ludności w wieku emerytalnym, a tym samym ograniczanie czynnika wykluczenia cyfrowego, kształtowanie postaw konsumenckich, obywatelskich, wytwórczych i społecznych nowej generacji;
- d) zapewnienie komunikacji przez sieci komputerowe z organami administracji lokalnej;
- e) twórcze podejście do badania możliwości internetowego wspomaganie realizacji zadań lokalnych instytucji w takich obszarach, jak edukacja, ochrona zdrowia, rozwój kulturalny, ochrona środowiska itd.;
- f) wspieranie przedsiębiorczości, a zwłaszcza promowanie podmiotów nastawionych na gospodarkę innowacyjną i wiedzy;
- g) wspieranie lokalnych inicjatyw związanych z promocją w Internecie.

Lokalne społeczności można wspomagać różnymi przedsięwzięciami na rzecz rozwoju przedsiębiorczości. Podmioty gospodarcze zyskują nowe szanse kształtowania efektywności gospodarowania, poprawy swoich wyników ekonomiczno-finansowych, skutecznego funkcjonowania na rynku daleko wykraczającym poza najbliższe otoczenie, praktycznie nawet na rynku globalnym. Jednocześnie instytucje regionalne i lokalne mają lepsze możliwości realizacji swojej misji. Sprawdzają się rozwiązania w komunikacji, obsłudze finansowej transakcji, dlatego też ogromne znaczenie ma bankowość elektroniczna. W kontaktach z administracją dla przedsiębiorców, ale także dla innych podmiotów, ważne są oszczędność czasu i upraszczanie procedur.

Struktury regionalne i lokalne mogą mieć duży wpływ na rozwój przedsiębiorczości, która jest nie tylko charakterystyczną właściwością działalności przedsiębiorców, ale też niezbędna w regionalnych i lokalnych instytucjach otoczenia biznesowego. Powinni to odczuć również obywatele zainteresowani lep-

¹⁷ A.K. Piacecki, *Samorząd terytorialny i wspólnoty lokalne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009, s. 322.

szą obsługą przez administrację działającą na danym terytorium. Rola instytucji powinna być uznana za szczególną, ponieważ ma ogromne znaczenie regulacyjne, a to powinno być dostosowane do złożoności i dynamiki procesów.

Zakończenie

Współczesne systemy społeczno-gospodarcze osiągają swoje cele tym skuteczniej, im wyższy jest stopień przedsiębiorczości, a w szczególności poziom innowacyjności. Sukces przedsiębiorczości zależy od wielu uwarunkowań regionalnych, lokalnych, ale także od instytucji państwowych i międzynarodowych. Wobec ograniczoności środków liczy się siła konkurencyjna, szybkość reakcji na zachodzące zmiany i racjonalne gospodarowanie dostępnymi środkami. Dla regionów najważniejsze jest właściwe rozpoznanie własnych potrzeb i dobieranie nowoczesnych środków realizacji zadań z zakresu przedsiębiorczości.

Współczesne tendencje pokazują, że niezbędne są korzystanie z nowoczesnych technologii i rozwój gospodarki elektronicznej. Dzięki temu zmniejsza się znaczenie czasu i przestrzeni, co umożliwia podmiotom zlokalizowanym daleko od centrów gospodarczych działanie na większych rynkach, w tym na rynku światowym. Instytucje regionalne i lokalne powinny zadbać o przygotowanie materialnej i instytucjonalnej infrastruktury wchodzącej w skład przestrzeni gospodarczej i społecznej.

Literatura

- Adamkiewicz-Drwiłło H.G., *Uwarunkowania konkurencyjności przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.
- Bachnik K., *Innowacyjność jako jeden z kluczowych elementów polityki Unii Europejskiej*, w: *Innowacyjność w teorii i praktyce*, red. M. Strużycki, SGH, Warszawa 2006.
- Dziuba D.T., *Gospodarki nasycone informacją i wiedzą*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2000.
- Gruszecki T., *Współczesne teorie przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.
- Janasz W., *Przedsiębiorczość w świetle uwarunkowań działalności gospodarczej*, w: *Innowacje w rozwoju przedsiębiorczości w procesie transformacji*, Difin, Warszawa 2004.

- Kamińska A., *Regionalne determinanty rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa 2011.
- Marcinkowska M., *Niematerialne źródła wartości przedsiębiorstwa*, w: *Współczesne źródła wartości przedsiębiorstwa*, red. B. Dopiegało-Korona, A. Herman, Difin, Warszawa 2006.
- Noga A., *Teoria przedsiębiorstwa*, PWE, Warszawa 2009.
- Nowacki R., *Zarządzanie – konkurencyjność – innowacje*, w: *Innowacyjność w zarządzaniu a konkurencyjność przedsiębiorstwa*, red. R. Nowacki, Difin, Warszawa 2010.
- Olesiński Z., *Zarządzanie w regionie, Polska – Europa – świat*, Difin, Warszawa 2005.
- Olszak C.M., Ziemba K., *Modele systemów gospodarki elektronicznej*, w: *Strategie i modele gospodarki cyfrowej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Piacecki A.K., *Samorząd terytorialny i wspólnoty lokalne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009.
- www.mrr.gov.pl/rozwój_regionalny/polityka_regionalna/ksrr_2010_2020/Strony/default.asp, dostęp 20.05.2012.
- www.mrr.gov.pl/rozwój_regionalny/polityka_regionalna/strony/glowna.aspx?M=T, dostęp 20.05.2012.
- www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/POZ_SRK_03042012.xls, dostęp 14.04.2012.

ENTREPRENEURSHIP AND THE INTERNET ECONOMY AS FACTORS ASSISTED THE DEVELOPMENT OF THE REGION

Summary

The article presents various aspects of entrepreneurship, including web entrepreneurship, the role of web portals supporting entrepreneurship, determinants of the use of the Internet in business development in local and regional communities. In the paper also presented the benefits to consumers arising from the use of the Internet. In addition to the practical aspects of the issues raised regarding the models and methods, including methods developed in the economics of information, economics of information technology and e-business.